

Zmarł prof. dr hab. inż. Henryk Bałuch
- niekwestionowany autorytet w problematyce dróg kolejowych

W dniu 8 marca w wieku prawie 88 lat zmarł prof. dr hab. inż. Henryk Bałuch, wieloletni pracownik PKP i Instytutu Kolejnictwa, niekwestionowany autorytet w problematyce dróg kolejowych, badacz i wychowawca. Dorobek profesora jest przeogromny, od setek artykułów, referatów i książek poczynając na patentach, ekspertyzach i opiniach opracowanych na aktualne potrzeby kolei skończywszy. Był także znakomitym wychowawcą i pedagogiem, pod jego opieką powstało ponad 50 prac doktorskich i habilitacyjnych.

Henryk Bałuch urodził się 24 maja 1932 roku we Lwowie. W 1946 roku ukończył szkołę zawodową w Przemyślu, uzyskując dyplom czeladnika ślusarstwa i tokarstwa metalowego. Kontynuował naukę na wydziale kolejowym Liceum Technicznego Powszechnej Organizacji Służba Polsce we Wrocławiu, przemianowane w międzyczasie na Technikum Budowlano-Drogowe, które ukończył w 1952 roku. W tym też roku rozpoczął pracę w jednostkach liniowych PKP, w rejonie Przemyśla, zaczynając od stanowiska toromistrza. Kierownictwo służby drogowej zauważyło działalność zawodową młodego technika i skierowało Go na stacjonarne studia inżynierskie na Politechnikę Warszawską, którą ukończył w 1957 roku uzyskując dyplom inżyniera komunikacji.

Pracując nadal w służbie drogowej PKP, już jako inżynier, kierował robotami torowymi i budowlanymi wykonywane w tym czasie w rejonie przeładunkowym Żurawica-Medyka. Równolegle studiował zaocznie, uzyskując na Politechnice Krakowskiej stopień magistra inżyniera budownictwa lądowego. Rozpoczął również prace badawcze, obserwując i wykonując systematyczne pomiary stanu toru. W 1957 roku pojawiła się w Przeglądzie Kolejowym Drogowym pierwsza, oryginalna publikacja Henryka Bałucha.

Znakomity badacz.

Prace projektowe i wykonawcze, lecz przede wszystkim publikowane prace badawcze sprawiły, że został w 1963 roku przeniesiony służbowo do Centralnego Ośrodka Badań i Rozwoju Techniki Kolejnictwa w Warszawie, gdzie zajmował się przystosowaniem nawierzchni kolejowej do dużych prędkości i dużego natężenia ruchu. Z tych zagadnień przygotował rozprawę doktorską, którą obronił w Politechnice Poznańskiej w 1966 roku, uzyskując stopień doktora nauk technicznych. W tymże roku został kierownikiem Zakładu Dróg Kolejowych w COBiRTK, obejmując pieczę nad grupą około 40 pracowników.

Kierując zakładem nie tylko przyczynił się do znacznego podniesienia poziomu wykonywanych prac, ale także włącza do nich zespoły badawcze uczelni technicznych, mających do tej pory sporadyczne kontakty z aktualną problematyką dróg kolejowych. Swoje zainteresowania badawcze skierował na problematykę optymalizacji układów geometrycznych w rozjazdach kolejowych, co zaowocowało rozprawą habilitacyjną przeprowadzoną w 1969 roku na Politechnice Krakowskiej.

Przez dwanaście lat pracował jako zastępca dyrektora COBiRTK ds. naukowo technicznych, a przez dalsze osiem lat był dyrektorem tej jednostki. W tym czasie COBiRTK (przekształcony w międzyczasie w Centrum Naukowo-Techniczne Kolejnictwa) był wiodącą w Europie kolejową jednostką badawczą, zatrudniającą 1200 pracowników i utrzymującą

ściśle kontakty badawcze z instytutami europejskimi i światowymi. Pomimo kierowania tak dużym Instytutem oraz licznymi udziałami w międzynarodowych gremiach, nie zaprzestał pracy badawczej i w 1973 roku uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1980r. profesora zwyczajnego.

Prof. Henryk Bałuch jest twórcą nowej specjalizacji w drogach kolejowych - teorii diagnostyki dróg kolejowych. Wydana w 1978 roku książka pt. Diagnostyka nawierzchni kolejowej była pierwszą na świecie publikacją ujmującą całokształt problematyki metod pomiaru i diagnozowania stanu nawierzchni szynowej.

Jako jeden z pierwszych w świecie, już w 1990 roku, gdy komputeryzacja była pojęciem dość abstrakcyjnym, rozpoczął prace nad praktycznymi systemami wspomaganie decyzji, przeciwstawiając się trendowi dużych, mało elastycznych systemów komputerowych, propagując w ich miejsce wyspecjalizowane systemy komputerowe, które zamiast dużych baz danych miały rozbudowaną bazę wiedzy. Zawarł tę wiedzę i doświadczenie w książce pt. „Wspomaganie decyzji w drogach kolejowych” (KOW 1994). Z doświadczeń profesora korzystała grupa ekspertów przy opracowywaniu europejskiego systemu ECOTRACK (tor ekonomiczny).

Znakomity wychowawca

Prof. Henryk Bałuch, pełniąc przez blisko 30 lat funkcje kierownicze w COBiRTK (CNTK) stawiał wysokie wymagania pracownikom badawczym, mobilizując ich do stałego doskonalenia swojego warsztatu badawczego. W efekcie tego około 50 pracowników uzyskało stopień doktora, a kilku doktora habilitowanego, ponad 50 pracowało w międzynarodowych komitetach badawczych.

Opracowano na podstawie artykułu prof. dr hab. Bożysława Bogdaniuka, opublikowanego w w numerze 11-12//2002 Techniki Transportu Szynowego.

Opracowanie udostępniono dla Klubu Międzyzakładowego SITK przy PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Centrum Diagnostyki.